

skolen end ved Universtitet, og det er i Virkeligheden et forøret Forhold. Nu ser jeg vel, at det er Tanken i Lovforslaget, at der skal være en Tvebeling af Undervisningen, saaledes at der uddannes Lærere i den ene Del af praktiske Landmænd i den anden Del af Kursus'et; men disse Lærere, som uddannes der paa Landbohøjskolen, kan man ogsaa faae andre Steder fra. Det er jo muligt baade ved Universtitet og andre Steder for saadanne Aspiranter til Lærervirksomhed paa Landbrugsstoler at faae Undervisning i visse Fag. Det bør ogsaa undersøges, hvorvidt disse Fagstudier ved andre Anstalter kunne træde i Stedet for Fagstudier paa Landbohøjskolen. Det forekommer mig, at det er nødvendigt for dette Thing at undersøge dette Spørgsmaal. — Med Hensyn til den anden Del af Kursus'et, som angaar de praktiske Landmænd, da forekommer det mig ogsaa, at man bør afveje Forholdet mellem Stipendiefonden for Landbohøjskolen og de Stipendier, der gives til de stedlige Landbrugsstoler i Provindserne. Thi det er ikke Meningen, at et ungt Menneske, som ikke har noget Livserhverv, som maatte af en eller anden Grund ligge og vente paa en Landetendom, skal kunne gaa ind paa og tage Stipendier ved en saadan Landbrugsstole, og at han, naar han saa temmelig gratis har gaaet nogle Aar der, gaar ind paa Landbohøjskolen og tager Stipendier videre. Det er ikke Meningen; men som det staar her i Lovforslaget, kan der ikke være Noget i Veien for, at Sligt kan passere.

Inden jeg gaar over til Landbrugsstolerne, er der et andet Forhold, nemlig Byggeforetagenderne derude, som det ogsaa forekommer mig vilde være af største Interesse for os at undersøge. Da Landbohøjskolen i 1856 blev stiftet, da blev der stillet til Raadighed til Bygningerne 170,000 Rigsdaler, altsaa 340,000 Kr. Nu forlanges der her til en Udvidelse af Landbohøjskolen 880,000 Kr., det er altsaa mere end den dobbelte Sum af det, der oprindelig blev givet til dette Formaal fra Statskassens Side. Saa siges der vel, at vi kunne sælge nogle Arealer, og derved vil Summen blive mindre, men det spiller for min Betragtning ingen Rolle. Thi de Arealer kunne sælges, selv om man slet ikke byggede. Naar de ingen Betydning have for Landbohøjskolen, kan den jo stille dem til Finansministerens Raadighed, selv om man ikke vilde bygge. Den Sum, man vil have, er som sagt 880,000 Kr. Nu kan jeg ikke sige, om det er for meget eller om det muligvis ikke engang er tilstrækkeligt efter de Formaal, som Skolen i det Hele søger at fyldestgjøre, men man er

ikke overmaade tilbøielig til strax, fordi der forlanges Summer til Bygninger, at vider den forlangte Sum. Statens Bygningsvæsen er virkelig dyrt, det viser sig ved mangfoldige Leiligheder, og det har netop ogsaa viist sig ved videnskabelige Institutioner, at man har kunnet faae Formaalene fyldestgjorte for adskilligt billigere Summer, end man tidligere har forlangt. Jeg skal i saa Henseende henvise ærede Medlemmer til en Lov, som Kultusminister Fischer satte igjennem, hvor Summerne sank fra 50,000 til 7,000 Kr., det var et betydeligt Afslag. Selv om man ikke kunde komme til et saadant Afslag i dette Tilfælde, kunde det dog være ganske herligt, om man kunde spare nogle faa Hundrede Tusinde Kr. til andre Ting. Det er altsaa en Ting, som jeg ønsker at faae fyldestgjørende Oplysninger om.

Saa kommer jeg til § 5, Landbrugsstolerne. Nu har jeg ikke Noget imod, at Udviklingen gik derhen til, at man fik en virkelig Opdragelsesanstalt for mindre bemidlede Landmænd, for Bondesønner, men Hovedfordringen for at gaa ind derpaa, er, at man faar at vide, hvorledes Tilsynet i det Hele taget skal ordnes ligeoverfor disse Landbrugsstoler og hvem der skal betragtes som havende Udgang til Landbrugsstolen; thi er det Meningen, at der deri skal findes eller væsentlig findes Folk, der have faaet en tarvelig Almue-skoleundervisning i Landbohøjskoler, der ere overfyldte, og hvor en enkelt Lærer sidder og underviser 50 Børn ad Gangen, saa vil jeg sige, at Elevernes Mødenhedsgrad bliver saa ringe, at jeg tror, at meget betydelige Bidrag fra Statskassen til deres videre Undervisning i videnskabelige Anstalter vilde være spildte Penge. De ville aldeles ikke forstaa det, der læres der, og naar de endelig ere begyndte at forstaa, hvad der er Tale om, er deres Læretid omme, saa skulle de ud af Skolen. Man maatte altsaa, inden man gik ind paa at udvide Landbrugsstolegebetet med særlig Statsunderstøttelse, have en Sikkerhed for, at de Mennesker, der skulde søge disse Stoler, have tilstrækkelig Mødenhed, og dernæst maatte man have Sikkerhed for, at Planen i disse Stoler i Virkeligheden bliver en saadan, at der kan ventes at komme et ordentligt Udbytte ud af Undervisningen. Og jeg betvivler i hoi Grad, at den Sum, som den ærede Minister nævnte, 6,000 Kr., vil være tilstrækkelig til et effektivt Tilsyn rundt omkring med den Slags Landbrugsstoler, hvis denne Institution faar sin fulde Udvikling. Jeg ønsker ikke disse Ord optagne, som jeg var en Modstander af Landbrugsstolen; tværtimod, jeg kunde ønske, at det seile Skridt,